יא: שבועות שתים פרק ראשון שבועות

וכן שעירי ע"ז שאבדו. למאן דמפרש בפרק הוליאו לו (יומא דף נ.) דפר דקתני הכא הוא פר העלם דבר של צבור ואמר אבל למ"ד פר כ"ג תימה אמאי לא תני ליה פר העלם דבר בהדי שעירי ע"ז ברגיל לשנותם יחד כדקתני להו התם אמילתא דאחרים ועוד תימה מאי שנא דלא קתני פרי העלם דבר בלשון רבים כדקתני שעירי לשון רבים דמדקתני שעירי מ"מ קסבר ר"מ שבועה מביאים י"ב שעירים ה"מ מיימו י"ב פרים דשניהן שוין כדקתני פרק קמא דהוריות (דף ד:)[1]: **אי** חכי נשחטה תפדה הא בעינן העמדה והערכה. תימה דמשמע דאי קדשי מזבח היא ניחא והא רבי יוחנן אית ליה בפרק בתרא דתמורה (דף לב: ושם) דאחד זה ואחד זה היו בכלל העמדה והערכה ומיהו יש לומר הך סוגיא אתיא כר"ל דאמר לרבנן קדשי מזבח לא היו בכלל העמדה והערכה אבל אי אית ליה דאמר בפרק קדשי מזבח (דף יח. ושם) מפרש דטרפות פוסל בפרה משום דמטמאת קרייה רחמנא לכן נראה לאביי ידע שפיר דפרה קדשי בדק הבית היא ומ"מ סבר דאין נפדית אלא מחמת לב ב"ד מתנה עליהן להכי פריך והכי פריה דלא שכיח פירוש שימצאו נאה ממנה אפילו הכי מסקי דעתייהו ואמר לב ב"ד מתנה עליהם משום דקדשי בדק הבית היא מ"כ בקדשי מזבח נמי אי אמר לב ב"ד מתנה עליהן אית לן למימר אפילו במילתא דלא שכיח ומשני שאני פרה דקדשי בדק הבית היא ואין לריך אלא ב"ד מתנה והשתא פריך אי הכי נשחטה תפדה אמ"כ דמכח לב ב"ד נפדית כן דעתם להתנות ואי לאו תהא לדמי נפקים והוי כבעל מום מעיקרו דמודי ביה ר' יוחנן דלא בעי העמדה והערכה שפיר ומ"מ ואי קדשי בדק הבית היא היכי פריך בסמוך וכי פודין את הקדשים להאכילם לכהנים הא של בדק הבית ודאי פודין דהא אין פודין נפקא לן מואכלת ולא לכהנים (דברים יב) דכתיב בפסולי המוקדשים של מזבח דהמוכת בפרק ב' דבכורות (דף טו. ושם) דמההוא קרא נפקא לן גיזה וחלב של קדשי בדק הבית מותרים ואפילו קדש הקדשים לגמומן תנן התם דמותרין לאחר פדיונן בגיזה ועבודה וכהדיא קתני התם אם מתו יפדו יש לומר דמדרבנן אסור כדמוכח בפרק כל שעה (פסחים דף נב:) גבי חמץ של הקדש והא דקתני אם מתו יפדו היינו מדאורייתא: **פרה** מטמאה טומאת אוכלין. מפורש במקום אחר: **וכי** פודין את הקדשים. ואע"ג דפלוגתא היא בפ"ב דבכורות (דף טו:) אפילו בקדש הקדשים לגמומן מ"מ קתם משנה התם (דף יד.) ובפרק הזורע (חולין דף קל.) כמ"ד אין פודין: **משום** עורה. הקשה הר"ר מרדכי מ"ש מהא דאמר (שבועות דף קנ:) בכור שנטרף קונים אותו עם עורו לפי שאין פודין את הקדשים להאכילם לכהנים ולא אמר שיפדו משום עורו ולמאי דפריש שאין פודין מדרבנן בקדשי בדק הבית ניחא ולפיכך מותר ליהנות מעורה אבל התם דאין פודין מדאורייתא אסור גם העור: **רבי** שמעון אית ליה לב ב"ד מתנה עליהם. ולא מצי לשנויי אבודין שאני דאבודין דלעיל ודאי לא אין אבודין בשאר וכן שעירי ע"ז לא שכיחי כלל הכא אע"ג דמייתי נמי בשעיר מקוש על נגי מערכתה כמשפט, אם מצא אחרת יפה מתנה. והכושר. להאכילה אף לעצמו (שם פא:) וידלה לה תורת אוכל (ב"ק עז:). ראמר ר"ל. איזו שעת הכושר היתה לה, דאומר היה ר"ש פרה נפדית אפילו נשחטה על נגי מערכתה כמשפט, אם מצא אחרת יפה מתנה, והא שעת הכושר שלה, ואע"פ דלא נפדית אפילו הכי מצאי לה תוכלא דאוכל ודאוכל לפדות (ב"ק עז: וכנריי מנחות קא. וחולין פב.). תמידין שלא הוצרכו לצבור. שיקחו מתרומה ישנה והביע אחד נגיסן שמוטה להביע מן המחיר כדאמרינן בר"ה (ז: זבחים ז:) שכבל שנה היו נשחרים מרבע טלאים, דאמרינן בפרק התכלת אין פוחתין משנה טלאים המתקיבים בלשכת הגלאים, כי בכל יום היו מוקלין שנים ומוצלים שנים אחרים ומוצאים אחתיהן חוץ מיום אחרון של אדר שלא היו מוקלים אחרים שנים אחרים ומוקלין אלא מאותן הנקנין משקלים של שנה זו, דאמרינן נמס' ר"ש אמרה תורה מדם וכבא קרבן מרבותה חדשה, ונשאלו מרבע שלא הוצרכו, ולדברי ר"ש דלית ליה לב ב"ד מתנה עליהם, אם הוצרכו הוצרכו ואם לא יפדו אין נפדין תמימים אלא ירעו עד שיסתאבו ואח"כ יעלו לרצון (מנחות עט: מכתי").

[1] אי חכי נשחטה תפדה הא בעינן העמדה והערכה. כי אמרי אנא קדוש קדושת הגוף היכא דאמר יהא להביא בדמיו עולה דכיון דאיהו חזי להכי לא מזגינן ליה אבל אמר יהא לדמי נפקים אף על גב דנפקים נמי למזבח וקדושתייהו דמיין להדדי כיון דלא להכי חזי מזדבן וכל שכן היכא דאמרינן כ"ד שיהו לדמי מותר תרומה שהיא לקרוני פחים: **פר ושעיר של יום הכ"כ.** שהן חטאות הפנימיות[2]: **וכן שעירי ע"ז.** לבור שחטאו בע"ז בהוראת כ"ד מביאין פר לעולה ושעיר לחטאת כדכתיב שלא לך [ומדבר טו] ואותו שעיר מתן דמו על הפרוכת ועל מזבח הזהב כדאמר בזבחים בפרק כ"ש (דף לט:): **כולן ימותו.** דלא דמו לשעירי הרגלים דתנן בהו במתניתין (נ:) לא קרבו ברגל זה יקרבו ברגל אחר אבל אלו אינן ראויין עד יום הכפורים לשנה הבאה וכבר עברה לה שנה והוו להו מתרומה ישנה והלכך ימותו כדין חטאת שבפנים בעליה שהלכה למשה מסיני חמש חטאות מתות וזו אחת מהם[3]: **שאין חטאת לבור מפה.** לא נאמרה הלכה דחמש חטאות אלא ביחיד. וטעמא דר"ש מפרש בהוריות (דף ו:) וכתמורה (דף טו:): **לימא לב ב"ד מתנה עליהן.** שיהו דלא שכיח. הילכך לא[4]אשוב ב"ד להתנות עליהן: **והרי פרה.** לתרומה: **דלא שכיחא.** בכל ימי בית ראשון וכית שני לא עשו אלא שבע[5]: **על כל פסול שבה.** אם אירע בה שום פסול תפדה: **נשחטה תפדה.** נשחטה חוץ למקומה: **ע"ג מערכתה.** בהכשר בהר המשחה ובמקום הכנוס לה מקבר המהום כדאמר בפרק בתרא דזבחים (דף קיג.): **אין לה פדייה עולמית.** מאחר שנעשית בהכשר נגאי הוא להוציאה לחולין: **דקדושת בדק הבית היא.** כלומר אינה מקדשי מזבח ליקדש קדושת הגוף לפיכך נפדית בלא מום ואינה צריכה לב ב"ד: **העמדה והערכה.** שתעמוד על רגליה ויערכנה הכהן כדכתיב (ויקרא ה:) והעמיד את הבהמה לפני הכהן והעריך הכהן וגו': דר"ש במסכת תמורה בפרק בתרא (דף לב:): **פרה מטמאה עומאת אוכלין.** אע"ג דאית ליה לר"ש איסורי הנאה אין מטמאין טומאת אוכלין וליף ליה מכל האוכל אשר יאכל (ויקרא יא) אוכל שאתה יכול להאכילו לאחרים קרוי אוכל ושאין אתה יכול להאכילו לאחרים אין קרוי אוכל במסכת מנחות בפרק המנחות והנסכים (דף קפ:) ואיזה איסורי הנאה היא: **מטמאה עומאת אוכלין.** אם נגע שרץ בבשרה ומחזר ונגע בשרה נאוכלין טימאתן: **הואיל ויש לה שעת הכושר.** לכך: **ואמר ריש לקיש.** מהו שעת הכושר שלה: **אומר היה ר' שמעון פרה.** שנשחטה בהלכתה על גב מערכתה: **נפדים.** אם מצא נאה הימנה. וקבילת ליה לר"ש העומד לפדות כפדוי דמי [ב"ק עז:] והוא ליה אוכל שאתה יכול להאכילו לאחרים: **אלא.** לא תוקמה כר"ש והאי דקתני מצא נאה הימנה משום דלא ב"ד מתנה עליה אע"ג דלא שכיחא אילא דדמיה יקרין מסקי מלעשייהו לאתנויי: **האי פנא סכירא ליה וכו'** עד **כאין מעמידין** לא גרסינן: **וכי קיימו ב"ד ומתנו.** משום הלנה פורתא דדמי עורה: **נימא.** להו ר"ש לב ב"ד מתנה שאם לא יקריב[6]בגבל זה יקרב בגבל זה ולמה ליה לשנויי שיעוא דמיקא כולן כאין לכפר כו': [7]**דלית מקנתא כרעייה.** הלכך מתנו עלה אבל תמידין דלית להו מקנתא כרעייה [8]ולבשמיותו יפדה לא קיימי בית דין ומתנו: אלא

[9]**הא דאמר לדמי עולה.** כי אמרי אנא קדוש קדושת הגוף היכא דאמר יהא להביא בדמיו עולה דכיון דאיהו חזי להכי לא מזגינן ליה אבל אמר יהא לדמי נפקים אף על גב דנפקים נמי למזבח וקדושתייהו דמיין להדדי כיון דלא להכי חזי מזדבן וכל שכן היכא דאמרינן כ"ד שיהו לדמי עולה.